

iGms
Cyber Solution

ความหมายของห้องโซ่ผู้ครอบครองพยานหลักฐาน (COC)
และจัดการพยานหลักฐานทางดิจิทัล

Author – Andrew Smith

February 2024

สังคมในยุคนี้เป็นสังคมยุคดิจิทัล พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์หรือพยานหลักฐานดิจิทัล กลายเป็นส่วนสำคัญในการสืบสวนสอบสวนและถูกนำมาใช้ในการดำเนินคดีทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็น ไฟล์ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ไฟล์อีเมล ข้อมูลการสนทนาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และข้อมูลธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ถือเป็นข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีได้ แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้มีความถูกต้องในการรับรองและรักษาความสมบูรณ์ของพยานหลักฐาน จำเป็นต้องมีการสร้างและรักษาห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐาน (CoC) และจำเป็นต้องทำให้ถูกต้องเป็นไปอย่างเหมาะสม ในกระบวนการสืบสวนสอบสวนทั้งหมด

การสร้างห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการควบคุมและบันทึกข้อมูลของพยานหลักฐานดิจิทัลตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บรวบรวมหลักฐานไปจนถึงการนำเสนอในศาล เพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลง การแก้ไข หรือการปนเปื้อนของหลักฐาน ห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐานต้องจัดทำตั้งแต่เริ่มต้นจัดการพยานหลักฐาน ซึ่งจะทำให้มีความน่าเชื่อถือเป็นไปตามมาตรฐานสากล

ทำไม การสร้างห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐานถึงมีความสำคัญ ?

ห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐาน เป็นเอกสารที่สำคัญในกระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานดิจิทัลดังนี้:

1. การยืนยันความถูกต้องแท้จริงและความสมบูรณ์ (Authenticity and Integrity)

พยานหลักฐานดิจิทัลสามารถถูกแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือถูกทำลายได้อย่างง่าย การสร้างห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐานอย่างถูกต้อง สามารถยืนยันได้ว่า หลักฐานที่ถูกเก็บรวบรวมนำมาเสนอในชั้นศาลมีความถูกต้องและสมบูรณ์ โดยมีการบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอนของการจัดเก็บพยานหลักฐาน และรวมถึงข้อมูลของผู้ครอบครอง ทั้งผู้ส่งและผู้รับอย่างชัดเจน ทำให้มีความน่าเชื่อถือและลดข้อโต้แย้งได้

2. การรับฟังพยานหลักฐาน (Admissibility)

หากไม่มีห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐานที่เหมาะสม ฝ่ายตรงข้ามสามารถโต้แย้งได้ว่า พยานหลักฐานอาจจะมีการแก้ไข หรือถูกปนเปื้อน ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถนำหลักฐานเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายได้ การสร้างห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐานจึงต้องเป็นไปอย่างเคร่งครัด เพื่อเพิ่มโอกาสให้พยานหลักฐานดิจิทัลเป็นที่ยอมรับในชั้นศาลและมีความน่าเชื่อถือได้

3. ความรับผิดชอบและความโปร่งใส (Accountability and Transparency)

ต้องทำการจดบันทึกทุกขั้นตอนในการเก็บรวบรวมและรักษาพยานหลักฐาน การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลของห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐานสามารถรับรองความรับผิดชอบและสร้างความโปร่งใส ที่จะช่วยให้ผู้สืบสวน ผู้ตรวจสอบ ผู้มีอำนาจทางกฎหมาย และผู้พิพากษาติดตามว่าใครเป็นผู้ครอบครองหลักฐานได้ ณ เวลานั้น เพื่อลดความเสี่ยงของการเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการจัดการผิดพลาด ความรับผิดชอบนี้จะเสริมสร้างความน่าเชื่อถือโดยรวมของหลักฐานและกระบวนการทางกฎหมายได้

ขั้นตอนการสร้างห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐาน

การสร้างห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐานที่เหมาะสม ในจัดการพยานหลักฐานดิจิทัลมีขั้นตอนสำคัญดังนี้:

1. การระบุและการเก็บรวบรวม (Identification and Collection)

ขั้นตอนแรก คือ การระบุและการเก็บรวบรวมเพื่อรักษาความสมบูรณ์ของหลักฐานดิจิทัลอย่างเหมาะสม ซึ่งหมายถึงการระบุและเก็บรวบรวมอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็น เครื่องคอมพิวเตอร์ ฮาร์ดไดรฟ์ โทรศัพท์มือถือหรือสื่อจัดเก็บข้อมูลอื่น ๆ ขั้นตอนนี้ มีความสำคัญที่ควรปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อให้มั่นใจว่าหลักฐานจะไม่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือถูกทำลาย ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

2. เอกสารการบันทึกข้อมูล (Documentation)

เมื่อมีการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว จำเป็นต้องมีการบันทึกข้อมูลอย่างเหมาะสม โดยเอกสารบันทึกควรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่ เวลา สถานที่ และบุคคลที่มีส่วนร่วมในกระบวนการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน รวมถึงการบันทึกข้อมูลที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของหลักฐานและปัญหาสภาพแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น

3. การเก็บบรรจุ (Packaging and Sealing)

การบรรจุของพยานหลักฐานดิจิทัลอย่างเหมาะสม เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันการแก้ไขหรือการปนเปื้อน พยานหลักฐานควรถูกจัดการโดยภาชนะที่เหมาะสม ถูกปิดผนึกและติดป้ายชื่อ (Label) ขั้นตอนนี้จะช่วยให้มั่นใจได้ว่าหลักฐานนั้นจะยังคงอยู่และปลอดภัยในการเคลื่อนย้าย หรือการจัดการของพยานหลักฐาน

4. การเคลื่อนย้ายและการจัดเก็บ (Transportation and Storage)

ระหว่างการเดินทางเคลื่อนย้ายควรระมัดระวังในการจัดการกับพยานหลักฐาน เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายทางกายภาพและข้อมูลดิจิทัล การเก็บรักษาในสถานที่ที่ปลอดภัย ควรมีการป้องกันการเข้าถึงและมีเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

5. การถ่ายโอนหลักฐาน (Transfer of Custody)

เมื่อพยานหลักฐานถูกเคลื่อนย้าย หรือถ่ายโอนจากผู้จัดเก็บรวบรวมเบื้องต้น หรือถูกส่งไปยังการพิจารณาในชั้นศาล การถ่ายโอนต้องมีการบันทึกอย่างเหมาะสม เช่น การลงลายมือชื่อของผู้รับและผู้ส่งในเอกสารนั้นเป็นต้น

6. การรักษาพยานหลักฐาน (Preservation of Evidence)

การปกป้องข้อมูลของคุณควรมีความสำคัญเป็นอันดับแรกตลอดกระบวนการทั้งหมด พยานหลักฐานควรถูกรักษาในสภาพเดิม และควรจะต้องมีมาตรฐานในการป้องกันการเข้าถึง เพื่อการรักษาความสมบูรณ์ของหลักฐานไม่ให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือถูกทำลายได้

บทสรุป

ในการรักษาความปลอดภัย ข้อมูลของ ห่วงโซ่คุ้มครองพยานหลักฐาน (CoC) เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการจัดการพยานหลักฐานดิจิทัลในกระบวนการทางด้านกฎหมาย โดยจะต้องมีการกำหนดและรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้ถูกต้อง ซึ่งความถูกต้องและคงอยู่ของพยานหลักฐานดิจิทัลสามารถรับรองได้ว่าได้มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานอย่างเข้มงวด เพื่อให้หลักฐานดิจิทัลมีความน่าเชื่อถือ ในขณะที่เดียวกัน เทคโนโลยีก็ยังคงเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในการจัดการหลักฐานดิจิทัลยังคงมีความสำคัญอย่างสูงสุด